

REKRUTEN-SCHOOL.

LEMBAGA KEBUDAJAAN
INDONESIA

VI-20 C

NO-1.

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.

Tanggal : 29 - 06 - 2010
Nomor Induk : 490 / PN - MUSEUM / 10
BIB - ID : 8161560
ITEM - ID : 00003797748
Asal : Museum Pusat

INHOUD.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Grondslag van het onderrigt	Bladz. 1.
Het kommando	" 4.

REKRUTEN-SCHOOL.

Inleiding	" 5.
Verdeeling der rekruten-school	" 7.

EERSTE AFDEELING.

EERSTE ARTIKEL.

Positie van den rekrut zonder geweer	" 9.
Beweging van het hoofd	" 9.
Op de plaats rusten	" 10.
Positie hernemen	" 10.
De knielende en liggende hōuding	" 10.
Wendingen regts- en linksom	" 11.
Wending regtsomkeert	" 11.

TWEEDE ARTIKEL.

De passen en marschen	" 11.
<i>Pas voorwaarts</i>	" 11.
<i>Halt</i>	" 12.

<i>Het markeren van den pas</i>	Bladz. 13.
<i>Het veranderen " " " "</i>	" 13.
<i>Versnelde pas</i>	" 13.
<i>Looppas</i>	" 14.
<i>Pas achterwaarts</i>	" 15.
<i>Marsch in front</i>	" 16.
<i>Regtsomkeert in den marsch</i>	" 17.
" <i>aanmarscheren</i>	" 18.
" <i>en halt houden</i>	" 18.
<i>Schuinsche marsch</i>	" 19.
<i>Marsch in front hernemen</i>	" 19.
<i>Marsch uit de flank</i>	" 20.
<i>Halt houden en in front herstellen</i>	" 21.
<i>Halt houden en naar beide zijden front maken</i>	" 21.
<i>Het naar beide zijden front gemaakt hebbende gelid, naar de linker (regter) zijde in front herstellen</i>	" 21.
<i>Regts- (links-) om in den marsch</i>	" 22.

DERDE ARTIKEL.

<i>De rigtingen</i>	" 23.
<i>Rigting man voor man</i>	" 23.
" <i>voor het geheele gelid</i>	" 24.

VIERDE ARTIKEL.

<i>Veranderingen van directie en opmarschen</i>	" 25.
<i>Zwenkingen op de plaats</i>	" 25.
<i>Halt en rigten</i>	" 26.

<i>Zwenkingen in den marsch</i>	Bladz. 27.
<i>Voorwaarts marscheren</i>	" 27.
<i>Regts (links) opmarscheren</i>	" 28.
<i>Uit de flank regts (links) opmarscheren</i>	" 29.

TWEEDE AFDEELING.

EERSTE ARTIKEL.

De handgrepen	" 30.
<i>Positie met het geweer bij den voet.</i>	" 31.
<i>Op de plaats rusten</i>	" 31.
<i>De positie hernemen</i>	" 32.
<i>De knielende (liggende) houding met het geweer</i>	" 32.
<i>Het geweer schouderen</i>	" 32.
" " <i>afzetten</i>	" 33.
" " <i>overnemen</i>	" 33.
" " <i>afzetten</i>	" 34.
" " <i>schouderen</i>	" 35.
" " <i>omlaag brengen</i>	" 36.
" " <i>vellen</i>	" 36.
" " <i>afzetten</i>	" 37.
" " <i>presenteren.</i>	" 38.
" " <i>schouderen</i>	" 38.
<i>De geweren aan rotten zetten</i>	" 39.
<i>Rusten</i>	" 40.
<i>De positie hernemen met het geweer bij den voet</i>	" 40.

TWEEDE ARTIKEL.

De lading	Bladz. 41.
<i>Lading man voor man</i>	" 41.
" <i>voor het geheele gelid</i>	" 48.

DERDE ARTIKEL.

Vaardig maken	" 48.
Aanleggen	" 49.
Vuren	" 50.
Afzetten	" 51.
Herladen	" 51.
Ophouden met vuren	" 51.
Vuren in knielende houding.	" 52.
Opstaan	" 54.
Laadstok in den loop	" 55.

VIERDE ARTIKEL.

Herhaling van de 1ste Afdeeling met het geweer	" 55.
Halt houden en vuren	" 57.

DERDE AFDEELING.

EERSTE ARTIKEL.

De rigtingen, het openen en sluiten der gele- deren en de knielende (liggende) houding	" 58.
<i>Evenwijdige rigtingen</i>	" 58.
<i>Schuinsche en regthoekige rigtingen</i>	" 58.

<i>Het openen der gelederen</i>	Bladz. 59.
» <i>sluiten</i> »	» 60.
<i>De knielende (liggende) houding</i>	» 60.

TWEDE ARTIKEL.

<i>De vuren</i>	» 60.
» <i>Pelotonsvuur</i>	» 60.
» <i>Gelederenvuur</i>	» 61.
» <i>Rottenvuur</i>	» 61.
» <i>Snelvuur</i>	» 62.
» <i>Vuren in knielende houding</i>	» 62.

DERDE ARTIKEL.

» <i>de marschen</i>	» 63.
» <i>Marsch uit de flank met verdubbelde rotten.</i>	» 64.
» <i>Halt houden en in front herstellen</i>	» 64.
» <i>Halt houden en naar beide zijden front maken</i>	» 65.
» <i>Uit de flank marscherende, de rotten verdubbelen</i>	» 66.
» <i>Herstellen der gelederen</i>	» 66.
» <i>In front marscherende, de flankmarsch met verdubbelde rotten aannemen</i>	» 66.
» <i>Met verdubbelde rotten uit de flank marscherende, den marsch in front weder aannemen</i>	» 66.
» <i>Met rotten van directie veranderen</i>	» 67.

VIERDE ARTIKEL.

De lange wegpas	Bladz. 68.
Van directie veranderen	" 69.
Opsluiten der gelederen	" 69.
Het afbreken en opmarscheren van rotten.	" 70.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

GRONDSLAG VAN HET ONDERRIGT.

De bataillons- of detachements-kommandanten zijn aan den brigade- of gewestelijken militairen kommandant verantwoordelijk voor het onderrigt der onder hunne bevelen staande officieren, onderofficieren en manschappen, alsmede voor den behoor en staat van slagvaardigheid waarin het bataillon of detachement ten allen tijde moet worden verhouden.

Zij moeten de instruktie en zorgen daarbij, dat aan allen, op wie ten deze verantwoordelijkheid rust, de noodige tijd en gelegenheid tot zelfstandig handelen wordt gegeven, om zich van die verantwoordelijkheid te kunnen kwijten, en zij vorderen van hen die uitkomsten, welke door oordeelkundig onderrigt en ijver kunnen worden verkregen.

De kapiteins zijn aan den bataillons-kommandant en de luitenants aan hunne kapiteins verantwoordelijk voor het onderrigt en de vorderingen hunner onderhoorigen.

Bij elk bataillon bestaat, afgescheiden van de exercitiedivisie.

citiën, een theoretisch onderrigt. De nieuw aange-
stelde tweede luitenants en die officieren, welke op
het terrein blijken geven de reglementen practisch
niet in alle opzigten goed en oordeelkundig te kun-
nen uitvoeren, zullen aan dit onderwijs deelnemen.

De hoofdofficieren en kapiteins moeten al hetgeen
dit reglement voorschrijft, kunnen kommanderen en
ontvouwen; voor de luitenants bepaalt zich dit tot de
Rekruten-, de *Kompagnie-* en de *Bataillon-school*.

In het algemeen moeten de theoretische oefeningen
in eenen ruimen zin, vrij van schoolsche vormen,
worden gehouden; — het uitsluitend woordelijk op-
zeggen der dienstreglementen mag niet gevorderd
worden.

De officieren, die het theoretisch onderwijs moeten
bijwonen, zullen gedurende eenigen tijd, bij het on-
derrigt der rekruten, als onderwijzers optreden, en
hiervan niet vrijgesteld kunnen worden dan op last
van den bataillons-kommandant en nadat het geble-
ken zal zijn, dat zij in staat zijn al hetgeen in de
Rekruten-school is voorgeschreven, uit te voeren, te
kommanderen en duidelijk te verklaren.

Bij elk bataillon is de adjudant, en onder zijn
toezigt, de adjudant-onderofficier belast met het on-
derrigt der onderofficieren en korporaa's, waarvoor
zij aan den bataillons-kommandant verantwoordelijk
zijn. Te dien einde zullen zij, van tijd tot tijd, de on-
derofficieren en korporaa's van het bataillon, zoo tot

theoretisch als tot praktisch onderwijs, vereenigen. Het theoretisch onderrigt der onderofficieren bepaalt zich tot de *Rekruten-school*; zij zijn gehouden al hetgeen deze school bevat te kunnen verklaren, en moeten tevens bekend zijn met alles wat zij bij de *Kompagnie- en Bataillon-school* te verrigten hebben. Voor de korporaals bepaalt zich dit onderrigt tot de *Rekruten-school*.

Ten einde de onderofficieren en korporaals te oefenen in hetgeen zij bij de kompagnies- en bataillons-exercitiën te verrigten hebben en hen bekwaam te maken om, bij afwezigheid van officieren, deze te kunnen vervangen, wordt, onder de leiding van den adjudant, eene kompagnie of een bataillon zamengesteld, waarbij de pelotons door lijntjes worden aangeduid; zij vervullen daarbij beurtelings de betrekking van pelotons-kommandant, sectie-kommandant en guide.

De officieren, die het theoretisch onderrigt bijwonen, moeten aan deze oefeningen ten minste gedurende een jaar deelnemen.

Tot het onderwijs der niet-Europesche soldaten bij het leger behoort het duidelijk uitspreken van de kommando's, voorkomende in de *Rekruten-school* en voor het kader ook de kommando's uit de *Kompagnie-school*, benevens het in het Nederlandsch noemen van de afstanden, die op den opzet van het geweer zijn aangegeven en van die, welke bij

het schijfschieten en tiraileren kunnen genoemd worden.

Overigens behoort het onderwijs aan de niet-Europesche militairen in het Maleisch te worden gegeven.

Bij het instructie geven door het inlandsch kader behoort daarop bij voortdoring te worden gelet.

Die oefening kan geschieden in verband met de vorderingen der soldaten in de exercitiën der *Rekruten- en Kompagnie-school*.

HET KOMMANDO.

De toon van het kommando moet levendig en de verheffing der stem geëvenredigd zijn aan de sterkte van den troep en de uitgestrektheid, die deze beslaat.

Er zijn twee soorten van kommando's: de kommando's van *waarschuwing* en die van *uitvoering*.

De kommando's van waarschuwing, in het reglement door loopende (*cursieve*) letters onderscheiden, moeten duidelijk, met luider stem uitgesproken en hunne laatste lettergreep eenigzins aangehouden worden.

De kommando's van uitvoering, in het reglement door hoofd- (KAPITALE) letters onderscheiden, moeten op vasten en korten toon worden uitgesproken.

De kommando's door streepjes gescheiden, moeten in de uitspraak op dezelfde wijze worden afgebroken.

REKRUTEN-SCHOOL.

INLEIDING.

Het onderwijs in deze school heeft ten doel de rekruten voor te bereiden tot de *Kompagnie-school*.

Dit onderwijs wordt gegeven door de onderofficieren en korporaa's.

De onderofficieren moeten bekend zijn met den geheelen inhoud der *Rekruten-school* en deze praktisch kunnen onderwijzen; voor de korporaa's bepaalt zich een en ander tot de kennis van de 1e en 2e afdeeling der *Rekruten-school*.

De luitenant-adjutant is, voor zooveel deze school betreft, belast met het onderrigt der rekruten van het bataillon, en aan den bataillons-kommandant voor de naauwkeurigheid en den voortgang van dit onderwijs verantwoordelijk.

Ten einde de rekruten niet te zeer te vermoejen, wordt in den beginne, bij elke oefening, de 1e en 2e afdeeling dezer *School* afwisselend onderwezen.

Om de ledematen der rekruten lossers te maken, doet men hen bij den aanvang der oefeningen eenige eenvoudige gymnastische bewegingen (zon-

der toestellen en zonder kommando's) uitvoeren, als: draaijngen voor- en achterwaarts met de armen, uitstooten voor- en achterwaarts der beenen, op- en neêrwaarts brengen der armen, het ligchaam tot op de hielen doen doorzakken en opspringen, enz.

De bajonet zal altijd op het geweer geplaatst zijn.

Zoodra de luitenant-adjutant oordeelt, dat eenige rekruten genoegzaam onderwezen zijn, doet de bataillons-kommandant die rekruten, in tegenwoordigheid van de betrokken kompagnies-kommandanten, exerceren, ten einde te beslissen, of zij genoegzaam geoefend zijn om in de *Kompagnie-school* over te gaan.

In dit reglement is gerekend op de thans nog bij het leger bestaande bewapening met het tromp-laadgeweer, zijnde echter de handgrepen voor zooveel mogelijk in overeenstemming gebragt met die in Nederland voor het achterlaadgeweer aangegeven.

Bij eene definitieve invoering van het achterlaadgeweer bij het Indisch Leger, zullen de daarvoor noodzakelijk geworden wijzigingen in de drie scholen nader, in een supplement, worden aangegeven.

Voor het achterlaadgeweer stelsel Kuhn zal eene afzonderlijke IIe afdeeling der *Rekruten-school* worden uitgegeven.

VERDEELING
DER
REKRUTEN-SCHOOL.

De *Rekruten-school* is verdeeld in *drie Afdeelingen*; elke afdeeling in 4 artikels.

EERSTE AFDEELING.

- 1e ARTIKEL. Positie van den rekrut zonder geweer; beweging van het hoofd regts en links; de knielende en liggende houding; wendingen regtsom, linksom en regtsomkeert.
- 2e — De passen en marschen.
- 3e — De rigtingen.
- 4e — De veranderingen van directie op de plaats, in den marsch, en de opmarschen.

TWEDE AFDEELING.

- 1e ARTIKEL. De handgrepen.
- 2e — De lading.
- 3e — Het vaardig maken, aanleggen en vuren.
- 4e — Herhaling van de eerste Afdeeling met het geweer.

DERDE AFDEELING.

- 1e ARTIKEL. De rigtingen, het openen en sluiten der gelederen en de knielende (liggende) houding.
- 2e — De vuren.
- 3e — De marschen.
- 4e — De lange wegpas; het afbreken en opmarscheren van rotten.

De onderwijzer moet hetgeen hij onderrigt met weinige en duidelijke woorden uitleggen, en voordoen hetgeen hij kommandeert. Hij gewent de rekruten, naar zijn voorbeeld, uit zich zelve de behoorlijke houding aan te nemen en de verschillende bewegingen uit te voeren.

EERSTE AFDEELING.

§ 1. *Zes à lieu* rekruten worden, met tusschenruimten van omstreeks vijf duim, naast elkander in één gelid gesteld, zoodanig dat ieder man zich volkomen vrij bewegen en zijne armen tot het behandelen van het geweer (*tweede Afdeling*) gebruiken kan, zonder zijne nevenlieden te hinderen of door deze gehinderd te worden.

Later, bij de rigtingen en marschen, moeten de rekruten die tusschenruimten zelve leeren beoordeelen, door van tijd tot tijd den elleboog een weinig van het lijf te brengen en dien van hunnen nevenman bijna onmerkbaar aan te raken.

De onderwijzer doet hen van den regter naar den linker vleugel nummeren.

Eerste Artikel.

DE POSITIE VAN DEN REKRUIT ZONDER GEWEER, BEWEGING VAN HET HOOFD REGTS EN LINKS, DE KNIJLENDE EN LIGGENDE HOUDING; WENDINGEN REGTSOM, LINKSOM EN REGTSOMKEERT.

Positie van den rekrut.

§ 2 De hielen op dezelfde lijn en zóó dicht bij elkander als de gestalte van den man gedooft; de voeten iets minder geopend dan winkelhaaks, en beiden evenveel naar buiten gedraaid, de knieën gestrekt zonder stijfheid; het bovenlijf voorover gebogen, de schouders evenveel doorzakkende en teruggetrokken, zonder de lendenen te buigen; de armen natuurlijk hangende, de hand ter zijde en tegen het been; het hoofd regt, zonder gedwongenheid, de kin ingetrokken, zonder den hals te bedekken; de oogen regt vóór en op vijftien passen van zich op den grond gevestigd.

Beweging van het hoofd regts en links.

§ 3. *Kommando's:*

1. *Hoofd* = REGTS (LINKS).
2. STAAT.

Uitvoering:

1. Het hoofd zonder rukken en zonder de schouders te verdraaijen, regts (links) wenden en de oogen vestigen op de lijn der oogen van de rekruten in het gelid.

2. Het hoofd en de oogen weder regtuit brengen.

Op de plaats rusten.§ 4. *Kom^{de}:**Op de plaats = RUST.*

Uite.: Den regter voet vóór brengen, waarna de rekruten niet meer aan den onbeweeglijken stand zijn gehouden; der linker hiel blijft echter steeds op zijne plaats.

Positie hernemen.§ 5. *Kom^{de}:**Geeft = ACHT.*

Uite.: Den regter voet bijtrekken en de positie hernemen.

De knielende en liggende houding.§ 6. *Kom^{de}:*

KNIELLEN (LIGGEN).

Uite.: Op den linker hiel zóóveel draaijen, dat de voet nagenoeg in de rigting komt, waarin de regter stond; te gelijk den regter voet links achterwaarts afzetten, in dier voege, dat de regter knie op den grond geplaatst, ongeveer 2 à 3 palm regts, en achterwaarts van den linker hiel komt; het ligchaam daarbij op den regter hiel ongedwongen doen rusten; het bovenlijf zooveel mogelijk regtop (of zich nederleggen).

Op het kommando: *Geeft* = ACHT, staan de rekruten op en nemen de positie weder aan.

WENDINGEN REGTS- EN LINKSOM.

§ 7. *Kom^{de}*:

Regts (links) = OM.

Uitv.: Den regter voet en de punt van den linker een weinig opligten; op den linker hiel draaijen, de wending (een kwart cirkel) regts- (links-) om maken en den regter hiel naast den linker plaatsen.

WENDING REGTSOMKEERT.

§ 8. *Kom^{de}* :

1. REGTSOM.

2. KEERT.

Uitv.:

1. Half regtsom maken en den regter voet met de holte acht duim achter den linker plaatsen.
2. De punten der voeten een weinig opligten, de knieën gestrekt houdende; op beide hielen draaijen, achterwaarts front maken en den regter hiel naast den linker plaatsen.

Tweede Artikel.

DE PAssEN EN MARSCHEN.

Pas voorwaarts.

§ 9. De gewone pas heeft eene lengte van 63 duim en eene snelheid van 115 in de minuut.

§ 10. De onderwijzer plaatst zich zes of acht passen vóór en met het gezigt naar de rekruten.

Kom^{de}:

Voorwaarts = MARSCH.

Uitv.: Den linker voet 63 duim vooruitbrengen en op dien afstand plat nederzetten, het gewigt van het ligchaam op dezen voet doen overgaan; daarna den rechter voet dicht langs den grond vooruitbrengen, dien nederzetten op denzelfden afstand en op gelijke wijze als ten aanzien van den linker voet is verklaard, en alzoo blijven voortgaan.

Halt.

§ 11. *Kom^{de}:*

Peloton = HALT.

Uitv.: Den voet, die achter is, naast den anderen bijtrekken.

§ 12. De onderwijzer moet reeds bij den aanvang er op bedacht zijn, dat de rekruten de passen van de bepaalde lengte en in de voorgeschreven tijdmaat verrigten.

In het begin wordt daartoë een geoefend soldaat, of een korporaal, op 4 à 5 pas vóór het midden van het gelid geplaatst, om vóór te marscheren; de voeten kunnen alsdan eenigzins stampend worden neêrgezet.

Het markeren van den pas.§ 13. *Kom^{de}* :*Markeert den pas* = MARSCH.

Uitv.: Den pas aanduiden, door de hielen in de vastgestelde tijdmaat beurtelings naast elkander neder te zetten.

§ 14. De pas van de bepaalde lengte wordt hernomen op het *Kom^{de}* :

Voor = WAARTS.*Het veranderen van den pas.*§ 15. *Kom^{de}* :*Verandert den pas* = MARSCH.

Uitv.: Den voet, die achter is, naast den anderen bijtrekken en met den laatsten weder aanmarscheren, zonder de bepaalde tijdmaat te verbreken.

Versnelde pas.

§ 16. Deze pas heeft dezelfde lengte als de gewone pas en eene snelheid van 130 in de minuut.

Kom^{de} :*Versnelde pas* = MARSCH.

Uitv.: Naar dezelfde beginselen als de gewone pas; de rekruten moeten het bovenlijf sterk vooruitbrengen.

§ 17. De onderwijzer moet bij het eerste onder-
rigt dezen pas niet dadelijk in de daarvoor bepaalde
tijdmaat doen uitvoeren; maar de rekruten, door
eene trapswijze versnelling der tijdmaat van den
gewonen pas, tot de juiste uitvoering van den
versnelden pas voorbereiden. Hij zal in den be-
ginne met dezen pas slechts korte afstanden doen
doorloopen, maar deze, naarmate de manschap-
pen er meer aan gewoon worden, tot 150 à 200
passen vergrooten.

§ 18. Marscheren de rekruten met den gewo-
nen pas en wil de onderwijzer den versnelden pas
doen aannemen, dan kammandeert hij:

Versnelde pas = MARSCH.

§ 19. Om den gewonen pas te doen hernemen,
wordt gekommandeerd:

Gewone pas = MARSCH.

Looppas.

§ 20. De looppas heeft eene lengte van 75
duim en eene snelheid van 165 in de minuut.

Kom^{de}:

Looppas = MARSCH.

Uite.: Naar dezelfde beginselen als de gewone
pas, met dit onderscheid, dat de rekruten de ar-

men ongedwongen mogen bewegen en dat bij elken pas alleen de bal van den voet op den grond komt.

§ 21. De onderwijzer zal bij dit onderrigt hetzelfde in acht nemen, wat in §§ 17 en 19 bij het onderrigt in den versnelden pas is bepaald.

Pas achterwaarts.

§ 22. Deze pas heeft eene lengte van 31 duim en dezelfde snelheid als de gewone pas.

Kom^{de}:

Achterwaarts = MARSCH.

Vite.: Den linker voet snel terugbrengen en op een afstand van 31 duim nederzetten, voorts met den regter voet hetzelfde verrigten en alzoo met gestrekte knieën blijven voortgaan.

Halt.

§ 23. *Kom^{de}:*

Peloton = HALT.

Vite.: Den voet, die vóór is, naast den anderen hijttrekken.

DE MARSCHEN.

§ 24. Bij de onderscheidene marschen wordt een geoefend man (guide) op den regter (linker) vleugel geplaatst, om het gelid te geleiden.

Marsch in front.§ 25. *Kom^{de}:*

1. *Voorwaarts* == MARSCH.
2. *Guide* == REGTS (LINKS).

Uite.:

1. Voorwaarts marscheren.
De geoefende man (guide) zorgt regtuit te marscheren, de schouders goed vierkant te houden en zijn marsch te verzekeren, door op twaalf of vijftien passen vóór zich punten op den grond in het oog te nemen.
2. De rigting aannemen en onderhouden naar de zijde van den guide.

Deze bepaling geldt voor alle gevallen, waarbij de guide wordt benoemd.

§ 26 De rekruten moeten bij den marsch de navolgende regels in acht nemen: den bepaalden afstand van hunnen nevenman naar de zijde van den guide onderhouden; voor de drukking, die van de zijde van den guide komt, wijken en aan het gedrang van de tegenovergestelde zijde weêrstand bieden; — zich langzamerhand aansluiten, wanneer zij van hunnen nevenman naar de zijde van den guide te veel zijn afgeweken; — het hoofd altijd regtuit en de oogen op eenigen afstand voor zich op den grond gevestigd houden, en wanneer zij te veel vóór of achter zijn, zulks niet in eens

herstellen, maar langzamerhand, door den pas op eene onmerkbare wijze te verkorten of te verlengen. De nevenman van den guide mag dezen niet voorbijkomen en moet dan ook de lijn zijner schouders een weinig achter en in evenwijdige strekking houden met die van den guide.

§ 27. De onderwijzer moet voor de nakoming dezer regels waken en de rekruten doen begrijpen, dat de rigting en het verband bij den marsch in front, hoofdzakelijk bewaard blijven door de regelmatigheid van den pas en het vierkant houden der schouders.

Hij zal, nadat het gelid op zijn kommando halt houdt, de rekruten de begane fouten doen opmerken, om hen zoo doende te gewennen behoorlijk gerigt en in onderling verband te marscheren.

Regtsomkeert maken in den marsch.

§ 28. *Kom^{do's}:*

1. *Regtsomkeert* = MARSCH.
2. *Guide* = LINKS (REGTS).

Het kommando: MARSCH, moet worden uitgesproken een oogenblik vóór dat de linker voet wordt nedergezet.

Uitv.: In vijf bewegingen:

1. Den linker voet nederzetten.
2. Den regter voet met de holte tegen den hiel van den linker voet plaatsch, de punt

van den rechter voet een weinig buitenwaarts gedraaid.

3. Den linker voet opligten en naast den rechter neêrzetten.
4. Den rechter voet in de nieuwe directie, met den hiel tegen de holte van den linker voet plaatsen.
5. Den linker voet op den afstand van 63 duim in de nieuwe directie voortbrengen en daarin voortmarscheren.

Het gelid stilstaande, rechtsomkeert aanmarscheren.

§ 29. *Kom^{de}:*

1. *Rechtsomkeert* = MARSCH.

2. *Guide* = LINKS (REGTS).

Uite.: Als de vier laatste bewegingen van het rechtsomkeert maken in den marsch.

Het marscherend gelid rechtsomkeert doen halt houden.

§ 30. *Kom^{de}:*

Rechtsomkeert = HALT.

Het kommando: HALT, moet worden uitgesproken een oogenblik vóór dat de linker voet worneêrgezet.

Uitv.: In vier bewegingen :

1. 2 en 3. Als bij *Regtsomkeert in den marsch*.
4. Op den linker hiel in front draaijen, den regter voet een weinig oplichtende, en de positie aannemen.

Schuinsche marsch.

§ 31. *Kom^{de}*:

Schuins regts (links) = MARSCH.

Het kommando: MARSCH, wordt uitgesproken een oogenblik vóór het nederzetten van den linker voet bij den marsch schuins regts, en van den regter voet bij den marsch schuins links.

Uitv.: In den marsch een achtste wending regts- (links-) om maken, zoodat ieder rekrut na de wending den regter (linker) schouder achter den linker (regter) schouder van zijn regter (linker) nevenman heeft geplaatst; voorts, zonder slingeren, regt voor zich uit in de schuinsche directie doormarscheren, de schouders goed vierkant houden en zorgen zich niet te veel van den regter (linker) nevenman te verwijderen, noch dezen te sp^l te dekken.

Marsch in front hernemen.

§ 32. *Kom^{de}*:

1. *Voorwaarts = MARSCH.*
2. *Guide = REGTS (LINKS).*

Het kommando: MARSCH, wordt uitgesproken: bij den marsch schuins regts, op het oogenblik dat de regter, en bij den marsch schuins links, op het oogenblik dat de linker voet op het punt is te worden nedergezet.

Uitv.:

1. De rekruten maken een achtste wending naar voren en herstellen zich weder arm aan arm.
2. De rigting aannemen naar de benoemde zijde.

§ 33. Het gelid, in den schuinschen marsch zijnde, zal, op het kommando: *Peloton* = HALT, zich terstond in front herstellen.

Marsch uit de flank.

§ 34. *Kom^{de}*

1. *Regts (links)* = OM.
2. *Voorwaarts* = MARSCH.

Uitv.:

1. *Regts (links)* om maken.
2. *Voorwaarts* marscheren; de rekruten volgen het voetspoor van hun voorganger, zorgen elkander zooveel mogelijk te dekken, den afstand niet te verliezen, noch te veel op te sluiten.

§ 35. De onderwijzer bevindt zich *vijf* of *zes* passen op de flank der rekruten en waakt voor de

nakoming der voorgeschreven regels. Hij plaatst zich nu en dan *vijftien* of *twintig* passen achter het marscherend gelid, om zich te overtuigen dat de rekruten elkander juist dekken.

Halt houden en in front herstellen.

§ 36. *Kom^{de}*:

1. *Peloton* = HALT.
2. *Regts (links)* = FRONT.

Uitv.:

1. Halt houden.
2. Naar de benoemde zijde front maken, door eene wending regts- (links-) om.

Halt houden en naar beide zijden front maken.

§ 37. *Kom^{de}*:

1. *Peloton* = HALT.
2. *Naar beide zijden* = FRONT.

Uitv.:

De onevene nummers maken eene wending regts- en de evenen nummers eene wending links-om.

Het naar beide zijden front gemaakt hebbende gelid, naar de linker- (regter-) zijde in front te herstellen.

§ 38. *Kom^{de}*:

1. *Oneven (even) nummers* = REGTSOM.
2. KEERT.

Uitv.: De genoemde nummers maken regtsomkeert.

Regts- en linksom in den marsch.

§ 39. *Komst:*

Regts (links) uit de flank = MARSCH.

Het kommando: MARSCH, moet worden uitgesproken: bij de wending regtsom, een oogenblik vóór dat de linker, en bij de wending linksom, een oogenblik vóór dat de rechter voet wordt nedergezet.

Uitv.: Regts- (links-) om maken, en zonder de tijdmaat van den pas te verbreken, met den rechter (linker) voet in de nieuwe directie aanmarcheren.

§ 40. Komt het gelid hierdoor in front, dan blijft de geofende man op den vleugel waar hij zich bevindt en de onderwijzer benoemt den gúde naar die zijde; komt daarentegen het gelid hierdoor uit de flank, dan plaatst zich de geofende man vóór den voorsten rekrút.

§ 41. De bewegingen in § 28 tot en met § 30 voorgeschreven, worden ook verrigt wanneer het gelid uit de flank marscheert of in die positie stilstaat. Daarbij valt alleen op te merken, dat de geofende man, na de uitvoering, zich spoedig vóór den rekrút plaatst, die aan het hoofd komt.

Derde Artikel.

DE RIGTINGEN.

§ 42. Voor elke rigting doet de onderwijzer de beide rekruten van den rechter (linker) vleugel *twee* passen vóór- (achter-) waarts komen en stelt ze nauwkeurig in de rigting, die hij het gelid wil doen aannemen.

Aanvankelijk wordt de rigting aan man voor man, vervolgens aan het geheele gelid in eens onderwezen.

Rigting man voor man.

§ 43. De onderwijzer waarschuwt bij opvolging ieder der rekruten, door hem bij zijn nummer te noemen, zich in de rigting der beide tot grondslag gestelde rekruten te plaatsen.

Op deze waarschuwing moet de rekrut die genoemd wordt, het hoofd en de oogen regts (links) wenden, *twee* passen vooruit doen, den laatsten pas echter zóóveel verkortende, dat hij ongeveer *vijftien* duim achter de rigtingslijn blijft; waarna hij zich met kleine glijdende passen en gestrekte knieën bedaard naast den rekrut begeeft neven wien hij moet komen te staan, in dier voege dat, liet hoofd regt op- en neêrblijvende, de lijn zijner oogen en schouders met die van zijnen nevenman in dezelfde rigting komt, en zijn elleboog, eenigzins van het lijf gebragt, dien van zijn nevenman

bijna onmerkbaar aanraakt. Gerigt zijnde brengt de rekrut het hoofd onmiddellijk regtuit.

§ 44. Bij de achterwaartsche rigting marscheert de rekrut, op de waarschuwing van den onderwijzer, achterwaarts, draait van den eersten pas af aan het hoofd regts (links), overschrijdt de rigtingslijn een weinig, maakt halt en plaatst zich vervolgens door kleine voorwaartsche bewegingen in de rigting.

Rigting voor het geheele gelid.

§ 45. *Kom^{de}:*

1. *Regts (links), of: Achterwaarts regts (links) = RIGT U.*
2. STAAT.

Uitv.:

1. Het geheele gelid begeeft zich, volgens de vermelde regels, in de rigting der beide tot grondslag gestelde manschappen, blijvende echter het hoofd en de oogen zijwaarts gewend.
2. Het hoofd en de oogen weder regtuit brengen.

§ 46. De onderwijzer *vijf* of *zes* passen vóór en met het gezicht naar het gelid staande, zorgt voor de nakoming van de navolgende regels: dat de rekrut met bedaardheid op de lijn van rigting komt, het ligchaam niet achter-, noch het hoofd vóórover buigt; het hoofd slechts zóóveel op zijde draait, als noodig is om de lijn der oogen te zien; — dat hij, om zich gemakkelijk in het gelid te be-

wegen, vooral niet te dicht aansluit, — en bij de voorwaartsche rigting, de lijn van rigting nimmer overschrijdt.

Na elke rigting begeeft hij zich naar den vleugel, die tot grondslag heeft gediend, en noemt de nummers, die niet gerigt zijn. De genoemde rekruten verbeteren daarop hunne rigting.

Vierde artikel.

DE VERANDERINGEN VAN DIRECTIE OP DE PLAATS
EN IN DEN MARSCH, EN DE OPMARSCHEN.

De zwenkingen op de plaats.

§ 47. De onderwijzer plaatst een geofend man op den omzwenkenden vleugel om dien te geleiden.
Kom^{de}:

Peloton regts (links) = MARSCH.

Uitv.: De rekrut, die aan de spil is, maakt regts- (links-) om, de overige manschappen treden aan, wenden het hoofd een weinig links (regts), vestigen de oogen op de lijn der oogen van hen, die zich aan die zijde bevinden, onderhouden den afstand naar den kant van de spil, bieden weêrstand aan de drukking van den omzwenkenden vleugel en maken de passen kleiner, naarmate

zij zich digter bij de spil bevinden; de nevenman van de spil komt gedurende de zwenking, eenigermate vooruit, om zich links (regts) van dezen te stellen. De man, die den omzwenkenden vleugel geleidt, brengt van den eersten pas af aan den linker (regter) schouder een weinig vóór, en vestigt de oog en op den boog dien hij doorloopen moet, en nu en dan op het gelid.

Halt en rigten.

§ 48. *Kom^{de}s*:

1. *Peloton* = HALT.
2. *Links (regts)* = RIGT U.
3. STAAT.

Het kommando: HALT, zal worden uitgesproken als de geoefende man, op twee passen na, een kwartcirkel heeft doorloopen.

Uitv.:

1. Halt houden; de geoefende man plaatst zich in de rigting van den man aan de spil, in dier voege dat de noodige ruimte overblijft voor het gelid.
- 2 en 3. Als in § 45, doch den afstand te nemen naar de zijde van de spil.

§ 49. De onderwijzer ziet toe, dat het gelid bij de zwenking gerigt blijft.

De zwenkingen in den marsch.§ 50. *Kom^{de}:**Regts (links) = ZWENKEN.*

De waarschuwing moet geschieden als het gelid nog twee passen van het zwenkingspunt verwijderd is, en het kommando: ZWENKEN, als het op dat punt is gekomen.

Uitv.: Als de zwenking op de plaats; met uitzondering, dat de man aan de spil de lijn zijner schouders naar de beweging voegt van den omzwenkenden vleugel, den pas 18 duim groot maakt, en alzoo, om het zwenkingspunt vrij te maken, door het beschrijven van een kleinen cirkelboog, grond naar voren wint; de afstand naar de zijde van den guide moet worden onderhouden.

Voorwaarts marscheren.§ 51. *Kom^{de}:**Voor = WAA RTS.*

Bij het uitspreken van dit kommando, moet het bij § 50 deswege bepaalde worden in acht genomen.

Uitv.: Voorwaarts marscheren; het hoofd recht uit brengen en den pas van gewone lengte hernemen. De guide verzekert zijne marschrichting (§ 25).

§ 52. De onderwijzer zal in den beginne een

geheelen cirkel eens of tweemalen doen doorloopen, vóór en aler hij voorwaarts laat marscheren.

Achtereenvolgens worden twee, drie of meer klassen in één gelid zamengevoegd, ten einde den rekruten, zoodra zij in de zwenkingen eenigermate geoefend zijn, de grondbeginselen daarvan te leeren toepassen, ongeacht het aantal rekruten waaruit het gelid bestaat.

Regts (links) opmarscheren.

§ 53. *Kom^{de}:*

1. *Regts (links) = OPMARSCHEREN.*
2. *Voor = WAARTS.*

Deze verandering van directie geschiedt altijd naar de zijde van den geoefenden man.

Uitv.:

1. De geoefende man maakt regts- (links-) om, marscheert regt vooruit en maakt de passen van 31 duim; de overige manschappen brengen den linker (regter) schouder vóór, wenden het hoofd en de oogen naar den kant van den guide, nemen den versnelden pas aan, komen achtereenvolgens op de nieuwe frontlijn en nemen den pas van den guide aan.
2. Den gewonen pas hernemen. Dit kommando wordt uitgesproken als de laatste man is opgemarscheerd.

Uit de flank opmarscheren.§ 54. *Kom^{de's}:*

1. *Links (regts)* == OPMARSCHEREN.
2. *Guide* == REGIS (LINKS).

Uitv.:

1. De geoefende man blijft regt vooruit marscheren en maakt de passen van 31 duim; de overige rekruten brengen den regter (linker) schouder vóór, wenden het hoofd en de oogen naar den kant van den guide, begeven zich, met den versnelden pas en langs de kortste lijn, in de rigting van den geoefenden man, nemen den pas van dezen aan, en brengen daarna hoofd en oogen regtuit.
2. Den gewonen pas aannemen. Dit kommando wordt uitgesproken als de laatste rekrut is opgemarscheerd.

§ 55. De onderwijzer moet ten slotte het tweede en vierde artikel, met den *versnelden* en den *looppas* doen herhalen, en daarbij steeds voor de orde, het verband in het gelid en de stipte nakoming der gegeven voorschriften waken.

TWEEDE AFDEELING.

Eerste Artikel.

HANDGREPEN.

§ 56. De handgrepen worden in bewegingen verdeeld; de eerste beweging wordt uitgevoerd op de laatste lettergreep van het kommando; de overige bewegingen op de kommando's: TWEE, DRIE, ENZ.

§ 57. Worden de bewegingen door den rekrut goed uitgevoerd, dan zullen de handgrepen verrigt worden, zonder bij de verschillende bewegingen stil te houden.

Nadat de rekruten in het uitvoeren der handgrepen zonder bewegingen goed geoefend zijn, zal de snelheid van uitvoering dier bewegingen op ongeveer $\frac{1}{90}$ minuut worden gebragt, met uitzondering van de handgrepen met een * gemerkt, van welke de twee eerste bewegingen eenigermate zullen worden versneld.

§ 58. De onderwijzer ziet toe, dat terwijl armen en handen in beweging zijn, het ligchaam in eene vaste houding blijft en de rekruten al de bewegingen met het geweer kort bij het ligchaam verrigten.

Hij doet in den beginne alle bewegingen dikwerf door iederen rekrut afzonderlijk uitvoeren, verhelpt de fouten en toont ze daarbij gestadig aan; hij moet indachtig zijn, dat eene vlugge behandeling van het geweer slechts door menigvuldige herhaling van elke beweging verkregen wordt.

*Positie van den rekrut met het geweer
bij den voet.*

§ 59. De regterhand omlaag, de loop tusschen den duim en den voorsten langs de lade uitgestreken vinger, de drie overige vingers uitgestrekt en zamengevoegd; de tromp omtrent vijf duim van den regter schouder, de laadstok naar voren, de hiel van de kolf naast en tegen de punt van den regter voet, het geweer regt op en neer, de linker hand in de positie.

§ 60. *Kom^{de}:*

Op de plaats = RUST.

Uite.: Den regter voet vóórbrengen, de regter hand uitgestrekt op den geweerriem leggen en de tromp tegen den schouder doen rusten, waarna de rekruten niet meer aan den onbeweeglijken stand zijn gehouden; de linker hiel blijft echter steeds op zijne plaats.

In deze positie treden de rekruten aan.

§ 61. *Kom^{de}*:*Geeft* = ACHT.

Uitv.: Den regter voet bijtrekken en de positie aannemen als bij § 59.

§ 62. Het knielen (leggen) geschiedt op dezelfde kommando's en naar dezelfde regels als bij § 6; het geweer wordt nu regts van den man, met de bajonet naar voren op den grond gelegd, het slot bovenwaarts.

Op het kommando: *Geeft* = ACHT, wordt de positie aangenomen met het geweer bij den voet (§ 59).

§ 63. *Kom^{de}*:* *Op schouder* = 'T GEWEER.

Uitv.: In drie bewegingen:

1. Het geweer met de regter hand regt op en neêr opligten, tot deze ter hoogte van de borst komt, en het geweer gelijktijdig met de linker hand onder de regter aangrijpen.
2. De regter hand omlaag brengen en het geweer vatten; de duim en voorste vinger om den krop van den beugel, de overige vingers om de greep, de loop naar achteren in de buiging van den schouder, de regter arm bijna gestrekt; de elleboog ongedwongen naar achteren.
3. De linker hand in de positie doen nedervallen.

§ 64. *Kom^{de}*:* *Zet af* = 'T GEWEER.*Uitv.*: In drie bewegingen:

1. Het geweer met de regter hand een weinig voorover doen hellen en het met de linker hand een palm onder den middenband aanvatten.
2. De regter hand loslaten, het geweer met de linker hand langs het ligchaam laten zakken, zoodat de kolf nagenoeg één palm van den grond komt; het te gelijk met de regter hand onder de linker, ter hoogte van de heup hervatten; de pink achter den loop, het geweer regt op en neêr.
3. De linker hand in de positie laten vallen, het geweer door de regter hand doen glijden, zonder stoot nederzetten; den regter arm uitstrekken en de positie aannemen van den rekrut met het geweer bij den voet.

§ 65. *Kom^{de}*:*Over* = 'T GEWEER.*Uitv.*: In drie bewegingen:

1. Met de regter hand het geweer opwerpen en vóór het midden van het lijf brengen, het met de linker hand bij den onderband, die ter hoogte van de kin komt, omvatten,

de laadstok naar voren; te gelijker tijd de regterhand om de greep plaatsen.

2. Het geweer met de regter hand omdraaijen, de loop naar voren, het op den linker schouder plaatsen, de beugel naar beneden, vóór en tegen den schouder, de tromp omtrent vier palm hooger dan het hoofd; te gelijker tijd de linker hand tegen het buitenste plat der kolf plaatsen, de hiel tusschen den eersten en tweeden vinger, de duim bovenop; de linker elleboog ongedwongen omlaag.
3. De regterhand in de positie doen neêrvallen.

§ 66. Het overnemen van het geweer, uit de positie van: *Op schouder*, geschiedt op dezelfde wijze en op hetzelfde kommando, met uitzondering dat de rekrut het geweer niet opwerpt, maar het met de regter hand vóór het midden van het lijf brengt en de positie aanneemt van de 1e beweging (§ 65).

§ 67. Om met het geweer over te doen rusten en daarna de positie weder te doen hernemen, wordt het bepaalde bij §§ 4 en 5 in acht genomen.

§ 68. *Kom^{de}*:

Zet af = 'T GEWEER.

Uitv.: In drie bewegingen:

1. Met de linker hand op de kolf drukken, het geweer regtstandig tegen den schouder plaat-

- sen, de linker arm uitstrekken en het geweer met de regter hand ter hoogte van den schouder aanvatten.
2. Het geweer uit de linker hand loslaten, en met de regter hand dicht langs het lijf vóór den regter schouder plaatsen, de laadstok naar voren, de pink achter den loop, de regter hand rustende tegen de heup, het geweer regt op en neêr, de linker hand in de positie.
 3. Het geweer door de hand doen glijden, het zonder stooten nederzetten, den regter arm uitstrekken en de positie aanneemen van den rekrut met het geweer bij den voet.

Het op schouder nemen van het geweer, uit de positie van het geweer over.

§ 69. *Kom^{de}:*

Op schouder = 'T GEWEER.

Uito.: In drie bewegingen:

1. Met de linker hand op de kolf drukken, het geweer regtstandig tegen den schouder plaatsen, het slot naar voren draaijen en met de regter hand de greep omvatten.
2. Met de regter hand het geweer regt op en neêr tegen den regter schouder plaatsen, de laadstok naar voren; het met de linker hand onder den middenband grijpen, voorts met

Rekr.-S.

3.

de regter hand de greep en den beugelkrop omvatten en de positie aannemen van de 2e beweging (§ 63).

3. De linker hand in de positie laten neêrvallen.

Het omlaag brengen van het geweer uit de positie van het geweer over.

§ 70. *Kom^{de}:*

Omlaag = 'T GEWEER.

Uitv.: In drie bewegingen:

- 1 en 2. Als bij het afzetten, met uitzondering dat het geweer bij de 2e beweging, in de volle hand wordt gevat.
3. De tromp van het geweer voorover doen hellen, de regter hand omlaag brengen, rustende tegen het bovenste gedeelte van de dij.

§ 71. Het overnemen van het geweer uit de positie van het *geweer omlaag*, geschiedt op dezelfde wijze en op hetzelfde kommando, als bij § 65, met uitzondering, dat het geweer vooraf regt op en neêr wordt gebragt.

Het vellen van het geweer uit de positie van het geweer bij den voet.

§ 72. *Kom^{de}:*

Velt = 'T GEWEER.

Uitv.: Half regtsom maken, den regter voet

met de holte winkelhaaks tegen den linker hiel plaatsen, gelijktijdig met de regter hand het geweer opwerpen en het met de linker hand iets boven den onderband vangen, de duim over den loop, de linker elleboog tegen het lijf; de greep van het geweer met de regter hand omvatten en deze vóór en tegen de regter heup plaatsen; de loop naar boven, de punt der bajonet ter hoogte van het oog.

§ 73. Het vellen van het geweer uit de positie van het *geweer over*, geschiedt op hetzelfde kommando, maar de uitvoering in *twee* bewegingen:

1. Als de eerste beweging van het *op schouder brengen* van het geweer (§ 69).
2. Met de regter hand het geweer naar de regter zijde afrukken en de positie aannemen (§ 72).

§ 74. *Kom^{de}*:

Zet af = 'T GEWEER.

Uitv.: In *twee* bewegingen:

1. Op den linker hiel in front draaijen, den regter hiel naast den linker aantrekken; het geweer met de linker hand regtstandig tegen den regter schouder plaatsen, het met de regter hand onder de linker ter hoogte van de heup aanvatten en de positie aannemen van de 2e beweging (§ 64).
2. Als de 3e beweging (§ 64).

*Uit de positie van het geweer op schouder,
het geweer presenteren.*

§ 75. *Kom^{de}:*

Presenteert = 'T GEWEER.

Uitv.: In twee bewegingen:

1. Het geweer met de regter hand regt op en neêr vóór het linker oog brengen, de laadstok naar voren; het geweer met de linker hand omvatten, de pink tegen de slotplaat, de duim uitgestrekt langs den loop tegen de lade, de linker voorarm winkelhaaks en ongedwongen aan het lijf gesloten.
2. Het geweer met de regter hand onder en tegen den beugelkrop omvatten.

§ 76. *Kom^{de}:*

Op schouder = 'T GEWEER.

Uitv.: In twee bewegingen:

1. De linker hand laten opschuiven, ter hoogte van den regter schouder, terwijl deze hand het geweer regt op en neêr tegen den schouder plaatst, met de regter hand het geweer omvatten als bij de tweede beweging van § 63.
2. De linker hand in de positie laten vallen.

Het aan rotten zetten der geweren.

§ 77. Hiertoe plaatst de onderwijzer de rekruten op twee gelederen, als bij § 102 wordt bepaald.

Kom^{de}:

Aan rotten = 'T GEWEER.

Uitv.: De evene nummers van het voorste gelid vatten het geweer met de linker hand tusschen den boven- en middenband, plaatsen het links met de kolf nabij den regter voet van hunnen linker nevenman en wenden den loop regts.

De onevene nummers van het achterste gelid geven hun geweer aan de evene nummers van het voorste gelid, die het met de regter hand aanvatten tusschen den boven- en middenband en de kolf ongeveer 85 duim tegenover den regter schouder en vóór de frontlijn plaatsen, met den loop schuins regts naar het ligchaam gekeerd; zij laten de beide bajonetten in elkander vallen met die van het achterste gelid onderaan.

De onevene nummers van het voorste gelid laten de bajonetten zoodanig in de reeds vereenigde vallen, dat de geweren elkander onderling steunen.

De evene nummers van het achterste gelid brengen hun geweer met den loop naar voren en plaatsen het tegen de gestelde rotten.

De rekruten nemen daarna de positie aan, zonder geweer.

Rusten.§ 78. *Kom^{de}:*

RUST.

Uitv.: De rekruten zijn niet meer aan hunne plaats in rij en gelid gehouden.

Positie hernemen met het geweer bij den voet.

§ 79. *Kom^{de}:**Geeft* = ACHT.

Uitv.: De evene nummers van het achterste gelid hernemen hunne geweren.

De evene nummers van het voorste gelid vatten hun geweer met de linker hand, en dat der onevene nummers van het achterste gelid met de rechter hand aan, tusschen den boven- en middenband.

De onevene nummers van het voorste gelid slaan de linker hand om hun geweer op dezelfde hoogte, en nemen met hunne nevenhieden van het voorste gelid de geweren uit elkander.

De onevene nummers van het achterste gelid nemen hun geweer met de linker hand over van de evene nummers van het voorste gelid.

De rekruten plaatsen zich daarna in de positie met het geweer bij den voet.

Tweede Artikel.

DE LADING.

§ 80. Het onderrigt in de lading moet met de meeste zorg worden gegeven.

De onderwijzer begint met den rekrut het doel der lading te doen begrijpen, toont hem een patroon en verklaart kortelijk de zamenstelling en uitwerking daarvan. Daarna doet hij de lading langzaam voor. Eerst wanneer de rekrut volkomen het doel der beweging begrijpt, doet hij hem zelf de lading verrigten.

§ 81. Het geweer wordt op de hierna vermelde wijze geladen, aanvankelijk met bewegingen en vervolgens zonder daarbij stil te staan:

1. *(Het geweer links brengen.)*

a. *Uit de positie van het geweer bij den voet of op schouder.* Het geweer met de rechter hand een weinig opligten en regt op en neêr vóór het midden van het ligchaam brengen, het slot naar voren, en het te gelijk met de linkerhand ongeveer één palm onder den middenband aanvatten. De rechterhand loslaten; het geweer met de linker hand verder om draaijen met den loop naar voren en dicht langs het ligchaam laten zakken, zoodat de kolf, die zonder stooten op den grond moet worden neêr gezet, tegen den buitenkant van den linker voet

komt, de linker hand aan het ligchaam sluit, en de tromp zich vóór het midden van het lijf bevindt. Te gelijker tijd wordt de regter hand in de tasch gebragt en een patroon tusschen den duim en voorsten vinger gevat; de overige vingers gesloten.

b. Uit de positie van het geweer over. Met de linker hand op de kolf drukken, het geweer regtstandig tegen den schouder plaatsen, de linker arm uitstrekken en het geweer met de regter hand ter hoogte van den schouder aanvatten, voorts het geweer uit de linker hand loslaten en met de regter hand digt langs de linkerzijde laten zakken en het met de linker hand één palm onder den middenband aanvatten; de regter hand loslaten, het geweer verder laten zakken, zoodat de kolf, die zonder stooten op den grond moet worden neêrgezet, tegen den buitenkant van den linker voet komt, de linker hand aan het ligchaam sluit, en de tromp zich vóór het midden van het lijf bevindt. Te gelijker tijd wordt de regterhand in de tasch gebragt en een patroon tusschen den duim en den voorsten vinger gevat; de overige vingers gesloten.

2. *(De patroon nemen.)* De linker hand naar boven laten glijden, tot dat de pink aan den middenband sluit; de hand in de vorige positie, de duim en voorste vinger uitgestrekt en een weinig geopend; voorts het ongevouwen gedeelte der huls met de regter hand tusschen den duim en den voorsten vin-

ger van de linker hand brengen; de regter voorarm tegen het ligchaam gesloten, de duim naar boven.

3. (*De patroon openen.*) Door eene benedenwaartsche beweging met de regter hand, het omgevouwen gedeelte der huls afscheuren en de patroon digt bij de opening tusschen den duim en den voorsten vinger digt knijpen.

De patroon ter hoogte en op een duim afstand van de tromp brengen; de regter elleboog omlaag en te gelijker tijd de linker hand in de vorige positie terugbrengen.

4. (*De patroon in den loop brengen.*) Naar de tromp zien, het bovenste van de regterhand naar het ligchaam keeren; de vingers aan elkander gesloten, den elleboog ter hoogte van het gewricht der hand opligten, en het kruid in den loop storten.

Door het snel omlaag brengen van den elleboog de patroon omkeeren, en den kogel tot aan het begin van het puntvormige gedeelte in den loop steken, blijvende de huls in de gesloten regterhand.

De huls, door eene beweging der hand, links en regts van den kogel scheuren, zoodat het puntvormige geheel ontbloot is, en haar laten vallen; daarna den elleboog iets meer omlaag brengen, den laadstok tusschen den duim en den voorsten gebogen vinger grijpen; de overige vingers gesloten.

5. (*Den laadstok trekken.*) Door het uitstrek-

ken van den arm, den laadstok schielijk half uittrekken; de nagels naar voren.

Den laadstok bij het midden tusschen den duim en den voorsten vinger hervatten; de hand omgekeerd, de palm naar voren, de vingers omhoog, de elleboog vóór het lijf.

Den arm uitstrekken en den laadstok alzoo geheel uittrekken, den elleboog altoos voor het lijf doende werken; de hand in de vorige positie.

Door het sluiten der vingers, den laadstok schielijk tusschen de bajonet en het gezigt omdraaijen, gaande de laadstokken der manschappen uit het tweede gelid rakelings langs den regter schouder hunner voorlieden; den laadstok regt opwaarts brengen, evenwijdig met de bajonet; daarbij naar boven zien; den arm uitgestrekt, het dikke einde van den laadstok boven de monding van den loop.

Den laadstok met het dikke einde in den loop brengen en tot aan de hand naar beneden stooten; de laadstok in de volle hand; de duim naar het gezigt gewend.

6. (*Den kogel aanzetten.*) Den arm in zijne geheele lengte uitstrekken, brengende de regter hand omhoog; de duim glijdende langs en drukkende op den laadstok, de punt van den laadstok tusschen den duim en den voorsten vinger grijpen, de overige vingers gesloten, de nagels naar voren.

Den elleboog snel omlaag en den kogel, door

middel van den laadstok, tot op het kruid brengen; daarna den arm weder in zijne geheele lengte uitstrekken.

Met één stoot aanzetten en daarna het dunne einde van den laadstok hervatten tusschen den duim en den gebogen voorsten vinger, de overige vingers gesloten; de regter elleboog aan het lijf.

7. (*Den laadstok opsteken.*) Den laadstok met een wip uitwerpen en terstond op de helft hervatten tusschen den duim en den voorsten vinger; de hand omgekeerd, de palm naar voren, de vingers omhoog, de elleboog voor het lijf.

Wijders dezelfde bewegingen als bij het uittrekken, het dunne einde nu boven de monding van den bovenband houden.

Het dunne einde van den laadstok in de monding van den bovenband zetten, en verder met den duim inschuiven tot aan den middenband; de vingers gesloten.

De regterhand schielijk omhoog brengen, de pink op het dikke einde van den laadstok plaatsen; de elleboog omlaag.

Den laadstok naar beneden stooten.

8. (*Het geweer regts brengen.*) Het geweer door de linkerhand omhoog doen glijden, tot een weinig onder den onderband, die ter hoogte van den regter tepel moet worden gebragt; het geweer met

de regterhand bij de greep vatten, welke tegen de regterheup moet komen; te gelijk op den linker hiel half regtsom maken en de holte van den regter voet tegen den linker hiel plaatsen.

Het geweer brengen in de positie van *Velt 't geweer* (§ 72) met dit onderscheid, dat het met de linkerhand wordt gevat een weinig onder den onderband, de duim vóór- en de vingers achterwaarts om de lade, zonder daarbij den loop aan te raken.

Den regter duim vóór en tegen den kop van den haan plaatsen, den voorsten vinger achter den trekker, den tweeden achter en tegen den krop van den beugel; de overige vingers aan elkander gesloten over de trekkerplaat.

9. (*Den haan spannen.*) Den haan bedaard doch met kracht terugtrekken, tot dat hij gespannen is.

De regterhand in de patroontasch brengen, en een slaghoedje vatten, tusschen den duim en den voorsten vinger.

10. (*Het slaghoedje opzetten.*) Het hoofd voorover buigen, de oogen op het schoorsteentje vestigen, de hand uit de patroontasch brengen, het slaghoedje opzetten en met den duim aandrukken.

De greep van het geweer met de regterhand vatten.

11. (*Den haan nederlaten.*) De regterhand met

den duim op en tegen den kop van den haan plaatsen; den voorsten vinger of, bijaldien de man korte vingers heeft, den middelsten vóór en tegen den trekker brengen; de overige vingers gesloten achter en tegen den krop van den beugel.

Den haan een weinig terugtrekken, hem daarna, door tegen den trekker te drukken, doen overgaan en zacht in de zekerheidsrust nederlaten.

De greep van het geweer met de regterhand aanvatten en het hoofd weder oprigten.

12. (*Het geweer afzetten, op schouder of overnemen.*)

a. Het geweer afzetten. Als in § 74 is voorgeschreven.

b. Het geweer op schouder nemen. Op den linker hiel in front draaijen, den regter hiel naast den linker aantrekken, het geweer met de linker hand regtstandig tegen den regter schouder plaatsen, de positie aannemen als bij de 2de beweging van § 63 is voorgeschreven en de linker hand in de positie doen neêrvallen.

c. Het geweer overnemen. Op den linker hiel in front draaijen, den regter hiel naast den linker aantrekken, het geweer regtstandig voor het midden van het lijf brengen, de linker hand ter hoogte van de kin, de laadstok naar voren. Wijders als de 2e en 3e beweging van § 65.

Lading voor het geheele gelid.

§ 82. *Kom^{de}:*

Laadt = 'T GEWEER.

Uitv.: De lading verrigten (§ 81); de rekruten regelen zich niet naar elkander, maar voeren de verschillende bewegingen vlug en vooral met juistheid uit, en nemen de positie aan, welke zij vóór de lading hadden.

§ 83. Bij dit onderrigt moet als hoofddenkbeeld steeds op den voorgrond staan, dat de vaardigheid in het vuren grootendeels afhangt van de grondige bedrevenheid in het laden.

Derde Artikel.

VAARDIG MAKEN, AANLEGGEN EN VUREN.

*Vaardig maken uit de positie van op
schouder 't geweer.*

§ 84. *Kom^{de}:*

Peloton = VAARDIG.

Uitv.: In vier bewegingen:

1. Half regtsom maken en den regtervoet met de holte winkelhaaks tegen den linker hiel plaatsen.

2. Met de regter hand het geweer voorover doen vallen en het met de linkerhand iets onder den onderband vangen, de duim vóór en de vingers achterwaarts om de ladé, zonder daarbij den loop aan te raken, en verder de positie van *Velt 't geweer* (§ 72) aannemen.
3. Den regter duim en vingers plaatsen zooals bij punt 8 der lading (§ 81) is voorgeschreven.
4. Den haan bedoord, doch met kracht terugtrekken, totdat hij gespannen is en het geweer met de regterhand bij de greep vatten.

§ 85. Staat de rekrut met het *geweer bij den voet* of met het *geweer over*, dan wordt, op het kommando: *Peloton* = VAARDIG, hetzelfde verrigt als bij *Velt* = 'T GEWEER (§§ 72 en 73) met dit onderscheid, dat het geweer in de positie gebracht en de haan gespannen wordt, als bij de vorige § is bepaald.

Aanleggen.

§ 86. *Kom^{de}*:

AAN.

Uitv.: Het geweer met de beide handen omhoog brengen, de kolf vast, doch zonder stooten in de holte van den schouder plaatsen; voorts het geweer, naarmate het den man 't gemakkelijkst is,

Rekr. S.

4

met een der beide handen, of wel met beide handen te gelijk, tegen den schouder drukken; de linker elleboog omlaag, de regter ongedwongen benedenwaarts. Onder het opwaarts brengen van het geweer komen de voorste of de twee voorste vingers met de buiging van het eerste lid zacht tegen het onderdeel van den trekker; het linker oog sluiten en met het regter door de vizierkeep en over de korrel op het doel mikken.

§ 87. De onderwijzer vordert, dat de rekrut het geweer bij den aanslag in dier voege tegen den schouder plaatst, dat het hoofd zoomin mogelijk regts, voor- of achterover behoeft gebogen te worden, om met het oog in het verlengde der rigtlijn te komen; dat de stand van heupen en schouders niet verandere, het onderlijf niet ingetrokken, noch de borst vooruit gebragt worde, en dat het bovenlijf niet vóór- of achterover worde gebogen.

Vuren.

§ 88. *Kom^{de}:*

VUUR.

Uitv.: Met den voorsten, of met de twee voorste vingers den trekker geleidelijk teruggedrukken, daarbij de ademhaling inhouden, het hoofd niet bewegen en een oogenblik in den aanslag blijven liggen, opdat het geweer niet uit de directie

gerake; vervolgens het geweer naar beneden terugtrekken en met de volle hand de greep omvatten.

§ 89. Ten einde de rekruten te oefenen in het goed aanleggen, hen oplettend te maken en bedaard te doen blijven, doet de onderwijzer in den beginne, alvorens te vuren, van tijd tot tijd afzetten.

Kom^{de}:

Zet = AF.

Uitv.: Op: *Zet*, de vinger of vingers van den trekker terugbrengen, en op: *AF*, het geweer naar beneden terugtrekken en de positie van *vaardig* aannemen.

Na het vuren de geweren herladen.

§ 90. *Kom^{de}:*

LAADT.

Uitv.: Het geweer met de linkerhand regtstandig brengen, terwijl de regter hand op de heup blijft. Op den linker hiel in front draaijen en de regter hiel naast den linker zetten; de beweging uitvoeren zooals bij punt 1, *a* der lading is voorgeschreven, met uitzondering dat de regter hand om de greep blijft; voorts de lading verrigten, eindigende met het opzetten van het slaghoedje.

Het vuren doen ophouden.

§ 91. *Kom^{de}:*

ROFFEL.

Uitv.: De rekruten houden op met vuren; zij

Rekr. S.

4

die geschoten hebben, laden hun geweer; die met laden bezig zijn, gaan daarmede voort; die aangelegd hebben, zetten af en moeten, evenals die, welke in de positie van *vaardig* staan, den haan nederlaten tot in de zekerheidsrust, en de positie aannemen met het geweer bij den voet.

Aanmerking. Bij het eerste onderrigt moet dit kommando dikwerf worden toegepast, om de rekruten niet te zeer te vermoeijen.

§ 92. Zijn de rekruten genoegzaam bedreven in het spannen van den haan en het aftrekken, dan worden deze bewegingen bij de gewone exercitiën niet meer uitgevoerd.

Wanneer men de rekruten in het aftrekken oefent, hetgeen niet meer dan hoog noodig zal mogen geschieden, wordt ter voorkoming van beschadiging steeds de slagdop gebezigd.

Vuren in knielende houding.

§ 93. *Kom^{de's}:*

1. *Om te vuren* = KNIELEN.
2. AAN.
3. VUUR.
4. LAADT.

Uitv.:

1. De positie aannemen als bij § 6; het ge-

weer met de linker hand omvatten tusschen den onderband en het slot, den duim uitgestrekt langs de lade, de rechter hand aan de greep brengen, het geweer met beide handen oplichten, de tromp voorover doen hellen, de kolf tegen het rechter dijbeen plaatsen, den haan spannen en de positie van *vaardig* aannemen.

2. Als bij § 86; de linker hand wordt teruggetrokken tot aan het slot, de linker elleboog steunende op het linker dijbeen nabij de knie.
3. Als bij de staande houding.
4. Het geweer naar beneden terug trekken, daarbij de linker hand plaatsen tusschen den midden- en onderband, het met de kolf links achterwaarts van de linker knie op den grond met het slot omhoog plaatsen en op de linker dij doen rusten; de patroon nemen, de linker hand plaatsen tusschen den boven- en middenband; de patroon openen en in den loop brengen, het geweer oprigten en de kolf tweemaal zacht op den grond stooten, om het kruid te doen zakken; het geweer in de vorige positie terug brengen en de lading vervolgen.

§ 94. Op het kommando: **ROFFEL**, wordt het bepaalde bij § 91 uitgevoerd, met uitzondering,

dat de rekrut na het nederlaten van den haan geknield blijft.

De rekruten doen opstaan.

§ 95. *Kom^{de}:*

Slag op (de) = TROM.

Uitv.: Het geweer regtstandig plaatsen, opstaan en de positie aannemen met het geweer bij den voet.

§ 96. De onderwijzer moet bij het laden en vuren van de rekruten de grootste bedaardheid vorderen, zonder dat de noodige snelheid in de uitvoering verloren gaat, en hen trapswijze zóóver brengen, dat zij, nadat de geweren geladen zijn, minstens drie schoten in de minuut geregeld kunnen doen.

Hij moet bijzonder acht geven, dat de rekruten bij het nederlaten van den haan, deze niet, door te veel overhaasting, doen overslaan, daar deze misslag ongelukken zou kunnen veroorzaken.

Tusschen de kommando's AAN en VUUR, moet altijd genoegzame tusschenpoozing worden gelaten, om den rekrut tijd tot mikken te geven.

Wanneer werkelijk gevuurd wordt, zal het ontplofte slaghoedje na het spannen van den haan, (punt 9 der lading § 81), worden afgenomen.

Ook zal de onderwijzer in dat geval de manschap-

pen aanbevelen, dat zij oplettend gadeslaan, of het schot is afgegaan; bijaldien het schot niet is afgegaan, moet het zundgat door gestoken en een nieuw slaghoedje op het schoorsteentje geplaatst worden. Indien de man, verneenende dat het schot was afgegaan, eene tweede patroon in den loop had gedaan, zou zich zulks bij het aanzetten, door de hoogte der lading, van zelf verraden, en zou hij zich ten hoogste strafbaar maken, door er een derde in te doen.

Na het vuren zal de onderwijzer, bij het eindigen der oefening, langs het gelid gaan, zich overtuigen, dat de geweren ongeladen zijn en te dien einde, na het afzetten der geweren, kommanderen:

Laadstok = (in den) LOOP.

Uitv.: Op dit kommando zullen de rekruten half regtsom meer dan regtsom maken, den laadstok trekken, hem in den loop laten glijden en daarna front maken; zoodra de onderwijzer den man voorbij is, zal deze den laadstok wederom op zijne plaats brengen.

Vierde Artikel.

HERHALING VAN DE 1ste AFDEELING MET HET
GEWEER.

§ 97. Nadat de rekruten in de 1ste Afdeeling

goed geoeffend zijn en ook eenige vaardigheid in de behandeling van het geweer hebben verkregen, worden de *wendingen regts- (links-) om en regtsomkeert*, zoomede de *rigtingen, marschen en veranderingen van direktie* aan de rekruten met het geweer onderwezen.

§ 98. Geschiedt dit onderrigt met het *geweer bij den voet*, dan wordt bij alle wendingen en bewegingen, op het daartoe betrekkelijke waarschuwingskommando, het geweer in de positie van *omlaag* gebracht, alléén met dit onderscheid, dat bij de wendingen, zoowel op de plaats als in den marsch, het geweer regtstandig wordt gehouden. Onmiddellijk nadat de wending op de plaats is volbragt, of nadat de rekrut halt heeft gehouden, wordt het geweer bij den voet hersteld.

§ 99. Bij het onderrigt met *het geweer over*, blijft het geweer bij het rigten en halt houden in deze positie. Gedurende den marsch met *het geweer over* wordt de rechter hand ongedwongen bewogen.

§ 100. Gedurende het marscheren moet de onderwijzer, het geweer dikwerf *omlaag* en weder doen *over* nemen, van tijd tot tijd doen *schouderen*, bij den frontmarsch ook doen *vellen*, en daarbij vorderen, dat deze bewegingen geene verandering in de tijdmaat van den pas te weeg brengen.

De *versnelde* en de *looppas*, nochtans, worden niet met *geschouderd geweer* onderwezen.

Het marscherende gelid onmiddellijk na het kommando: HALT, doen vuren.

§ 101. *Kom^{de}:*

Om te vuren = HALT.

Uite.: Halt houden en daarna vaardig maken.

DERDE AFDEELING.

§ 102. In deze Afdeeling worden de rekruten op twee gelederen, rotsgewijze, naar de grootte gesteld; de grootste man van elk rot in het voorste gelid.

Twee rotten, van den regter naar den linker vleugel afgedeeld, maken ééne groep uit.

Tusschen de gelederen zal *vijf* palm afstand zijn, gemeten van de borst der manschappen, in het achterste gelid tot aan den rug van hunne voorlieden, ongeacht zij al dan niet den ransel om hebben.

In den regel bestaan de klassen uit niet minder dan *acht* rotten.

Naast den regter en linker vleugelman van het voorste gelid wordt een geoeffend man (guide) geplaatst.

Eerste Artikel.

DE RIGTINGEN, HET OPENEN EN SLUITEN DER
GELEDEREN EN DE KNIELENDE (LIG-
GENDE) HOUDING.

De evenwijdige rigtingen.

§ 103. De onderwijzer stelt den guide van den regter (linker) vleugel *twee* passen vóór- (achter-) waarts in de rigting, die hij wil doen aannemen, en plaatst zich *twee* passen uitwaarts van dezen, front makende naar het punt waar de linker (regter) vleugel moet komen te staan.

Overigens geschieden deze rigtingen op dezelfde kommando's en naar dezelfde regels als in de 1e Afdeeling; moetende de manschappen van het achterste gelid zich dekken op hunne voorlieden.

Schuinsche en regthoekige rigtingen voor- en achterwaarts.

§ 104. De onderwijzer, geplaatst als bij de vorige § is bepaald, stelt den regter (linker) vleugelman en vervolgens de beide guides in de gewilde rigting; de guide aan de zijde naar welke de rigting geschiedt, met den regter (linker) arm tegen de borst van dien man; de tweede guide op een afstand gelijk aan het front der klasse, met het gezigt naar den eerstgemelden guide.

§ 105. Bij de rigtingen voorwaarts voegen de rekruten de lijn hunner schouders, van den eersten pas af aan, naar de nieuwe directie en plaatsen zich bij opvolging in de rigting.

Bij de achterwaartsche rigting maken de rekruten regtsomkeert, marscheren links (regts) op, herstellen zich in front, zoodra zij de nieuwe lijn van rigting hebben overschreden en plaatsen zich, de een na den ander, in de rigting.

Deze rigtingen geschieden op dezelfde kommando's als in de 1e Afdeeling; de rekruten marscheren met den versnelden pas op.

Het openen der gelederen.

§ 106. *Kom^{de}:*

1. *Gelederen achterwaarts* = OBENT U.
2. MARSCH.
3. STAAT.

Uitv.:

1. De guides begeven zich achterwaarts om de rigting van het achterste gelid af te bakenen; zij stellen zich vier passen achter en regt tegenover hunne gewone plaatsen.
2. Het achterste gelid plaatst zich, naar de regels voor de achterwaartsche rigting, regts in de rigting voor het gelid afgebakend.

De onderwijzer overtuigt zich van de juiste rigting.

3. Als bij § 45. De guides hernemen hunne plaatsen.

Het sluiten der gelederen.

§ 107. *Kom^{de}*:

Gelederen sluit u = MARSCH.

Uitv.: Het achterste gelid sluit op; ieder dekt zich op zijn voorman.

De knielende (liggende) houding.

§ 108. Het knielen (leggen) geschiedt op dezelfde kommando's en naar dezelfde regels als bij § 62; het achterste gelid gaat, alvorens te liggen, vier passen achterwaarts.

Op het kommando: *Geeft* = ACHT, nemen de rekruten de positie aan met het geweer bij den voet en het achterste gelid sluit op.

Tweede Artikel.

DE VUREN.

§ 109. Bij dit onderrigt houden de geoefenden (guides) het geweer bij den voet.

Pelotonsvuur.

§ 110. *Kom^{de}*:

1. *Pelotonsvuur* = VAARDIG.
2. AAN.
3. VUUR.

Uitv.: Als in de 2e Afdeeling (§§ 84, 85, 86 en 88); de manschappen uit het achterste gelid zetten op het kommando: AAN, den regter voet ongeveer twee palmen regts af, de punt naar den linker hiel van hunnen nevenman. Na gevraagd te hebben, brengen zij den voet weder met de holte tegen den linker hiel en herladen al de rekruten, zonder verder kommando, hun geweer.

Geledeervuur.

§ 111. *Kommando:*

1. *Geledeervuur* = VAARDIG.
2. *Achterste (voórste) gelid* = AAN.
3. VUUR.

Uitv.: Door elk gelid afzonderlijk en beurtelings uit te voeren, als bij het pelotonsvuur.

Rottenvuur. ()*

§ 112. *Kommando:*

1. *Rottenvuur* = VAARDIG.
2. CHARGEERT.

Uitv.: Als in de 2e Afdeeling (§§ 84 en 85); de beide manschappen van het eerste rot leggen aan, vuren, herladen en gaan alzoo voort. Het tweede en elk volgend rot zal het vuur beginnen, als het regter nevenrot de beweging van punt 1. *a* of *b* der lading (§ 81) heeft volbragt; deze

(*) Geldt alleen voor het tromplaadgeweer.

opvolging is echter slechts op het eerste vuur van elk rot toepasselijk.

Snelvuur. (†)

Kom^{de}:

SNELVUUR.

Uitv.: De rekruten maken vaardig, leggen aan, vuren, herladen en gaan alzoo voort, zonder zich naar elkander te regelen.

De vuren in knielende houding. (†)

§ 113. *Kom^{de}:*

(voor het *pelotons-* en *gelederenvuur*)

1. *Om te vuren* = KNIELEN.
2. AAN, of: $\frac{\text{Achterste}}{\text{Voorste}} \text{ gelid} = \text{AAN.}$
3. VUUR.

(voor het *snelvuur*)

1. *Om te vuren* = KNIELEN.
2. SNELVUUR.

Uitv.: Als bij § 93 (*); het achterste gelid begeeft zich, alvorens te knielen, één palm regts zijwaarts en brengt bij het aanleggen het bovenlijf iets vooruit.

(†) Geldt alleen voor het achterlaadgeweer.

(*) Zie *Rekruten-school*, achterlaadgeweer.

§ 114. Het ophouden der vuren en het aannemen der positie met het geweer bij den voet, geschiedt als bij §§ 91, 94 en 95 (*) is bepaald.

§ 115. Bij het onderrigt in de vuren moet het achterste gelid op zijne beurt het voorste gelid uitmaken.

De onderwijzer ziet, toe, dat de rekruten uit het achterste gelid den afstand van hunne voorlieden onderhouden en dien vooral niet vergrooten.

Derde Artikel.

DE MARSCHEN.

§ 116. De marschen op twee gelederen en de veranderingen van directie geschieden als in de 1e Afdeeling, met uitzondering, dat nu de guide aan de spil regts- (links-) om maakt; bij den frontmarsch onderhouden de rekruten van het achterste gelid den afstand van hunne voorlieden, en bij den marsch uit de flank marscheren zij ter hoogte van deze.

Wordt bij dit onderrigt de *looppas* toegepast, dan geschiedt dit bij den flankmarsch steeds met verdubbelde roten, en bij den frontmarsch naar de regels, voor den *pas-de-route* voor te schrijven (§§ 131 en 132).

(*) Zie *Rekruten-school*, achterlaadgeweer.

§ 117. Bij de marschen in front wordt de guide beurtelings regts en links benoemd; bij het rechtsonkeert maken gaan zij over in het voorste gelid.

*Marsch uit de flank met verdubbelde rotten
(van de plaats).*

§ 118. *Kom^{de}*:

1. MET VERDUBBELDE ROTTEN.
2. *Regts (links)* = OM.
3. *Voorwaarts* = MARSCH.

Uitv.:

1. De even nummers van het voorste gelid plaatsen zich vóór, die van het achterste gelid plaatsen zich achter hunne nevenlieden van de groep; de guides plaatsen zich vóór (achter) de even nummers van het voorste gelid.
2. Regts- (links-) om maken.
3. Aanmarscheren; de even nummers van het voorste gelid bewaren zorgvuldig den afstand van ruim één pas van hunne voorlieden; de drie overige gelederen marscheren ter hoogte van dit gelid.

Halt houden en in front herstellen.

§ 119. *Kom^{de}*:

1. *Peloton* = HALT.
2. *Links (regts)* = FRONT.

Uitv.:

1. Halt houden.
2. Links- (regts-) om maken; de even nummers stellen zich op hunne plaats, links (regts) naast hunnen nevenman van de groep.

Halt houden en naar beide zijden front maken.

§ 120. *Kom^{de's}:*

1. *Peloton* ≡ HALT.
2. *Naar beide zijden* ≡ FRONT.

Uitv.:

1. Halt houden.
2. Het voorste gelid maakt links- (regts-) het achterste regts- (links-) om; de even nummers hernemen hunne plaatsen links en regts naast hunne nevenlieden van de groep.

§ 121. Wanneer op twee gelederen uit de flank wordt gemarscheerd, worden dezelfde kommando's gedaan.

Het voorste gelid maakt nu links- (regts-) en het achterste gelid regts- (links-) om.

§ 122. Om het tweede gelid in front te herstellen, zal men dit gelid doen regtsomkeert maken.

Op twee gelederen uit de flank marscherende, den marsch met verdubbelde rotten aannemen.

§ 123. *Kom^{de}:*

Verdubbelt de rotten = MARSCH.

Uitv.: De even nummers begeven zich naast hunne nevenlieden van de groep, door het vóór-brengen van den binnensten schouder en het ver-lengen (verkorten) van den pas.

De gelederen herstellen.

§ 124. *Kom^{de}:*

Herstelt de gelederen = MARSCH.

Uitv.: De even nummers verkorten (verlengen) den pas en voegen zich achter (vóór) de oneven nummers van de groep.

In front marscherende, den flankmarsch met verdubbelde rotten aannemen.

§ 125. *Kom^{de}:*

Met verdubbelde rotten regts (links) uit de flank = MARSCH.

Uitv.: De oneven nummers handelen als bij § 39; de evene als bij § 123.

Met verdubbelde rotten uit de flank marscherende, den marsch in front weder aannemen.

§ 126. *Kom^{de}:*

1. *Regts (links) uit de flank* = MARSCH.
2. *Guide* = REGTS (LINKS).

Uitv.: De oneven nummers handelen als bij § 39; de evène begeven zich regts (links) van de nevenlieden der groep, door het verkorten of verlengen van den pas en het voortbrengen van den linker (regter) schouder.

§ 127. Het marscheren met verdubbelde rotten moet dikwerf worden beoefend, ongeacht welk gelid vóór is. Ook moet dikwerf van den flankmarsch met verdubbelde rotten tot dien in front en omgekeerd worden overgegaan.

Met rotten van directie veranderen.

§ 128. *Kom^{da}:*

Met rotten regts (links) = MARSCH.

Uitv.: Het voorste rot zwenkt regts (links), volgens de regels bij den marsch in front bepaald, met uitzondering, dat de man aan de zijde naar welke de zwenking geschiedt, den pas 31 duim groot maakt; elk rot zwenkt bij opvolging op dezelfde plaats als het onmiddellijk voorgaande. De guide regelt zijn marsch naar het voorste rot.

§ 129. De onderwijzer zorgt, dat bij deze oefening de rekruten flink aanmarscheren, dat de grootste stilte en orde worden in acht genomen en dat het verband tusschen de rotten en gelederen niet verloren ga.

Rekr.-S.

5*

Hij houdt bij het onderwijs in het oog, dat de flankmarsch met *verdubbelde rotten*, *regel* — die op *twee gelederen uitzondering* is.

Wanneer het peloton met den versnelden pas in front marscheert, doet de onderwijzer nu en dan den stormaanval uitvoeren, en daartoe, alvorens halt te houden, de geweren (gedurende *vijftien à twintig* passen) vellen.

Ook zal hij, als het peloton in bataille staat, eenige malen pelotonsvuur kommanderen, en na het laatste salvo onmiddellijk *twintig à dertig* passen met geveld geweer en den versnelden pas (stormaanval) doen vooruitrukken, daarna halt houden en de geweren herladen.

Vierde artikel.

DE LANGE WEGPAS, HET AFBREKEN EN OPMAR- SCHEREN VAN ROTTEN.

§ 130. De snelheid van den langen wegpas (*pas-de-route*) is in deze School 115 in de minuut; bij eene kolonne op weg zal zij worden geregeld naar de gesteldheid van het land en van de wegen, of naar andere omstandigheden.

Stilstaande, den langen wegpas wannemen.

§ 131. *Kom^{do's}:*

1. *Pas-de-route* == MARSCH.
2. *Guide* == REGTS (LINKS).

Uitv.:

1. Aanmarscheren; het achterste gelid neemt in den marsch den afstand van één el van het voorste gelid.
2. De rigting aannemen naar de benoemde zijde.

Marscherende, den langen wegpas aannemen.

§ 132. *Kom^{de}:*

Pas-de-route = MARSCH.

Uitv.: Het voorste gelid blijft doormarscheren, het achterste neemt den afstand van één el van het voorste gelid.

Zoowel op de plaats als in den marsch nemen de rekruten, op het kommando: *Pas de-route*, het geweer over.

Van directie veranderen.

§ 133. Als bij § 50, met dit onderscheid, dat elk gelid op zich-zelf en op dezelfde plaats zwenkt, en de man aan de spil den pas van 31 duim groot maakt.

Opsluiten der gelederen.

§ 134. *Kom^{de}:*

Opgerukt = MARSCH.

Uitv.: Het achterste gelid sluit op, door het verlengen van den pas,

§ 135. Moet het met den *pas-de-route* marscherend peloton halt houden, dan sluit, op het kommando: HALT, het achterste gelid op.

Afbreken van rotten en weder opmarscheren.

In front marscherende, rotten doen afbreken.

§ 136. *Kom^{de}:*

Eén linker (regter) rot achter = MARSCH.

Uitv.: Het linker (regter) rot markeert den pas; de man uit het achterste gelid van het rot schuift, zoodra dit gelid hem voorbij is, regts aan, als het een linker, en links, zoo het een regter rot is, en voegt zich achter het tweede rot van dien vleugel. De man uit het voorste gelid begeeft zich op gelijke wijze achter het eerste rot.

§ 137. Op bovengemelde wijze kan men achter-eenvolgens rotten doen afbreken, hierbij in het oog houdende, dat, op het kommando: MARSCH, het reeds afgebroken rot, door het voortbrengen van den buitensten schouder, zich ter breedte van een rot verder regts (links) begeeft en den pas verkort, om plaats te maken voor het nieuwe rot, dat op dezelfde wijze als het eerste afbreekt.

§ 138. *Kom^{de}:*

Twee (drie) linker (regter) rotten achter = MARSCH.

Uitv.: De genoemde rotten maken regts (links)

uit de flank met rotten links (regts), en haken achter de twee vleugelrotten van het in front blijvende gedeelte aan, daarbij zorgende, dat zij geen afstand verliezen.

Opmarscheren van rotten.

§ 139. *Kom^{de}:*

Eén linker (regter) rot marscheert op = MARSCH.

Uitv.: Het voorste der genoemde afgebroken rotten, marscheert schielijk op, terwijl de volgende rotten, door het voortbrengen van den binnensten schouder, zich ter breedte van één rot verder buitenwaarts begeven en opsluiten.

§ 140. *Kom^{de}:*

Twee (drie) of: Afgebroken linker (regter) rotten marscheert op = MARSCH.

Uitv.: De genoemde rotten marscheren vlug en langs den kortsten weg op; de rotten, welke zich nog achter bevinden, moeten, door het voortbrengen van den binnensten schouder, zóóveel buitenwaarts aanhouden, dat zij wederom achter de twee vleugelrotten aanhaken.

§ 141. Naarmate de rotten afbreken, moet de guide naar het in front blijvend gedeelte van het peloton aansluiten, en door eene tegenovergestelde

beweging plaats maken, naar gelang de rotten weder opmarscheren.

De rotten kunnen aan den linker of rechter vlengel, of aan beide zijden te gelijk, worden afgebroken.

§ 142. De onderwijzer ziet toe, dat de rotten, welke afbreken en opmarscheren, den pas behoorlijk verlengen.

